

Το φιστίκι Αιγίνης (*Pistacia vera*)

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Φωτο: panoramio.com

Η φιστικιά καλλιεργείται στην Αίγινα από τα μέσα του 19ου αιώνα και από εκεί στην συνέχεια επεκτάθηκε σε πολλά μέρη της Ελλάδος.

Η φιστικιά ανήκει στην οικογένεια των Anacardiaceae, στο γένος *Pistacia* και το είδος *Vera*. Το γένος *Pistacia* περιλαμβάνει 11 είδη. Η φιστικιά κατάγεται από την Κεντρική Ασία ενώ ήρθε στην Μεσόγειο την ρωμαϊκή περίοδο. Σήμερα η καλλιέργεια της έχει αναπτυχθεί στην Νότιο Ευρώπη, την Μέση Ανατολή αλλά και σε πολλές ξηροθερμικές περιοχές της Ασίας και της Αφρικής. Η κυριότερη χώρα παραγωγής της φιστικιάς είναι το Ιράν, ενώ καλλιεργείται σε σημαντικές εκτάσεις στην Τουρκία, τις ΗΠΑ και την Συρία. Υπολογίζονται σήμερα σε παγκόσμιο επίπεδο ότι παράγονται 88000 τόνοι καρπών. Στην Ελλάδα με φιστίκια Αιγίνης καλλιεργούνται 29000 στρέμματα με μία παραγωγή 2700 τόνων.

Βοτανικά στοιχεία

Η φιστικιά είναι δέντρο φυλλοβόλο, δίοικο (τα άνθη είναι αρσενικά και θηλυκά και

βρίσκονται σε ξεχωριστά δέντρα), το οποίο φθάνει σε ύψος 5-10 μέτρα. Είναι χαρακτηριστικό το σταχτί χρώμα του φλοιού του. Σχηματίζει βαθύ ριζικό σύστημα που εκτείνεται στα πλάγια σε μήκος 5-7 μέτρα. Έχει φύλλα ωοειδούς σχήματος, σύνθετα, εναλλασσόμενα με περιττό αριθμό φυλλαρίων. Τα αρσενικά φυτά διακρίνονται στους τύπους Α, Β, Γ, και Δ ανάλογα με τον χρόνο ανθήσεως τους (πρώιμα έως όψιμα). Το χρώμα των φύλλων στα θηλυκά φυτά αλλά και στα αρσενικά των τύπων Γ και Δ είναι ανοιχτό πράσινο ενώ των τύπων Α και Β είναι βαθυπράσινα.

Οι οφθαλμοί του είναι ξυλοφόροι και απλοί ανθοφόροι. Τα άνθη αναπτύσσονται σταδιακά επάνω σε ταξιανθίες. Είναι απέταλα και μπορούν να γονιμοποιηθούν μέσα σε 3-5 ημέρες μετά την έκπτυξη τους. Ο καρπός της φιστικιάς είναι δρύπη με σχήμα επίμηκες. Αποτελείται από το περικάρπιο (φλοιός), το ξυλοποιημένο ενδοκάρπιο και το σπέρμα που αποτελείται από δύο κοτυληδόνες και περιβάλλεται από ένα λεπτό φλοιό. Στους γεμάτους καρπούς το ξυλοποιημένο ενδοκάρπιο σχίζεται στη ραφή τους.

Μόνο το ενδοκάρπιο των καρπών της *P. vera* σχίζεται. Αυτό αποτελεί ένα επιθυμητό χαρακτηριστικό. Το ποσοστό εμφάνισης ανοικτών καρπών φθάνει το 50-70%. Το σχίσιμο του ενδοκαρπίου καθορίζεται από το μέγεθος και το ρυθμό ανάπτυξης του σπέρματος.

Το άνοιγμα των φιστικών επηρεάζεται από:

Τον γονότυπο της καλλιεργούμενης ποικιλίας. Η «Αιγίνης» δίνει υψηλότερο ποσοστό ανοικτών καρπών σε σχέση με την «Νυχάτη».

Το είδος της γύρης,

Την έλλειψη ψύχους για τη διακοπή του λήθαργου με αποτέλεσμα το υψηλό ποσοστό κλειστών καρπών,

η θερμοκρασία και η υγρασία του περιβάλλοντος

το αυστηρό κλάδεμα, είναι αρνητικός παράγοντας.

η υπερβολική αζωτούχος λίπανση.

Επίσης παρατηρούνται κούφιοι καρποί σε πολλές ποικιλίες σε υψηλό ποσοστό. Η εμφάνιση των κούφιων καρπών αποτελεί σοβαρό πρόβλημα. Εμφανίζονται κούφιοι καρποί λόγω παρθενοκαρπίας και οφείλτε στο υποκείμενο-σπορόφυτο.

Επίσης παρατηρείται στη φιστικιά το φαινόμενο μία χρονιά να έχει μεγάλη παραγωγή και την επόμενη μειωμένη (παρενιαυτοφορία).

Η φιστικιά καρποφορεί πλάγια σε βλαστούς του προηγούμενου έτους από απλούς ανθοφόρους οφθαλμούς. Η φιστικιά εισέρχεται σε πλήρη παραγωγή από τον 8ο χρόνο ενώ μπορεί να ζήσει ακόμη και 100 χρόνια.

Η φιστικιά είναι φυτό ανεμόφιλο, δηλαδή η επικονίαση γίνεται με τον άνεμο. Σε ένα φιστικεώνα το ποσοστό των αρσενικών φυτών σε σχέση με τα θηλυκά πρέπει να είναι σε αναλογία 1:7 ενώ πρέπει αυτά να φυτεύονται με κατάλληλη διάταξη. Τα αρσενικά που χρησιμοποιούνται συνήθως είναι και των τριών των τύπων Α, Β και Γ σε αναλογίες που ποικίλουν ανάλογα με την περιοχή που βρίσκεται η καλλιέργεια. Τεχνητή επικονίαση εφαρμόζεται ορισμένες φορές όταν δεν υπάρχουν επικονιαστές ή δεν εξασφαλίζεται η συνάντηση και όταν κατά την άνθηση επικρατεί άπνοια ή βροχερός καιρός.

Πολλαπλασιασμός

Ο πολλαπλασιασμός των υποκειμένων γίνεται με σπόρο. Συνήθως χρησιμοποιείται σπόρος της τσικουδιάς. Γίνεται μία προεργασία των σπόρων με θειικό οξύ και στη συνέχεια γίνεται ξέπλυμα των σπόρων με νερό. Στην συνέχεια σπέρνονται σε σπορείο στα τέλη του χειμώνα. Η μεταφύτευση των σποριόφυτων γίνεται την επόμενη χρονιά στο φυτώριο όπου γίνεται ο εμβολιασμός τους με το κατάλληλο εμβόλιο που προέρχεται από φιστικιά Αιγίνης, με ενοφθαλμισμό με όρθιο (Τ) στα μέσα Ιουλίου.

Υποκείμενα ως πιο κατάλληλα, είναι τα είδη:

P. Terebinthus (κοινώς κοκορεβιθιά)

P. terebinthus cv.Tsikoudia (κοινώς τσικουδιά). Το είδος αυτό είναι το μόνο που χρησιμοποιείται από τους Έλληνες

P. Palestina. Χρησιμοποιείται στη Μέση Ανατολή

P. Atlantica. Χρησιμοποιείται στις ΗΠΑ

P. Khinjuk. Χρησιμοποιείται στην Τουρκία και σε άλλες χώρες Μ. Ανατολής

Ποικιλίες θηλυκές

Α) Ελληνικές θηλυκές ποικιλίες

Αιγίνης.

Είναι αρκετά παραγωγική ποικιλία, με πολύ καλής ποιότητας καρπούς των οποίων το άνοιγμα των καρπών φθάνει μέχρι το 95%.

Νυχάτη.

Είναι παραγωγική ποικιλία με μεγάλους καρπούς αλλά, μέτριας ποιότητας. Οι ανοικτοί καρποί είναι περίπου 50%.

Φουντουκάτη.

Είναι παραγωγική ποικιλία , μέτριας ποιότητας με ανοικτούς καρπούς 40-50%.

Pontikis.

Είναι παραγωγική, πολύ καλής ποιότητας με ανοικτούς καρπούς 90-98%.

B) Ξενικές θηλυκές ποικιλίες
Kerman.

Είναι παραγωγική ποικιλία, καλής ποιότητας με ποσοστό ανοικτών καρπών άνω του 80%. Έχει όμως την τάση να παράγει μεγάλο αριθμό κούφιων καρπών.

Bronte-Red Aleppo-Trabonella.

Το μικρό μέγεθος των καρπών και η μικρή παραγωγικότητα των δέντρων είναι παράγοντες αποτρεπτικοί για την καλλιέργειά αυτής της ποικιλίας

Sfax.

Έχει μικρούς καρπούς, αλλά έχει υψηλό ποσοστό ανοιχτών καρπών, καλής ποιότητας.

ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΕΔΑΦΟΣ

Κλίμα : Τα φιστίκια είναι ξηροφυτικά φυτά κατάλληλα για περιοχές που χαρακτηρίζονται από μεγάλη ξηρασία εδάφους και αέρα. Η υψηλή υγρασία του αέρα, επηρεάζει αρνητικά την ανάπτυξη των φυτών. Ευδοκιμεί καλύτερα σε περιοχές με ψυχρούς χειμώνες και μακρά, ζεστά και ξηρά καλοκαίρια.

Οι ξηροί άνεμοι αλλά και ο ψυχρός υγρός καιρός κατά την άνοιξη δεν ευνοούν την επικονίαση και την καρπόδεση..

Έδαφος : Το φυτό αυτό προσαρμόζεται σε μία ποικιλία εδαφών. Συνήθως όμως προτιμά τα βαθιά, ελαφρά ή ξηρά και αμμοπηλώδη εδάφη με υψηλή περιεκτικότητα σε ανθρακικό ασβέστιο. Δεν ανέχεται τα υγρά αργιλώδη εδάφη και γενικά εκείνα που δεν έχουν καλή στράγγιση. Μπορεί να καλλιεργηθεί σε ελαφρώς όξινα εδάφη, όπως και σε αλκαλικά ή αλατούχα εδάφη.

Καλλιεργητικές εργασίες – Η Εγκατάσταση της φυτείας

Η προετοιμασία που γίνεται στο έδαφος πριν από την εγκατάσταση της φυτείας είναι η εξής: Γίνεται ένα όργωμα σε βάθος 25-35cm, και ένα φρεζάρισμα και στη συνέχεια γίνεται η σχεδίαση της φύτευσης με το κατάλληλο σχέδιο φυτεύσεως των αρσενικών και των θηλυκών, ώστε να έχουμε κανονική επικονίαση των ανθέων. Στη συνέχεια ακολουθεί η διάνοιξη των λάκκων φυτεύσεως και η φύτευση των δένδρων στις κατάλληλες θέσεις. Γίνεται υποστύλωση των δενδρυλλίων και ακολουθεί πότισμα.

Οι φιστικιές φυτεύονται σε αποστάσεις 7X7 ή 6X6 σε ισόπλευρα τρίγωνα ή σε γραμμές. Το φύτεμα των δενδρυλλίων γίνεται την περίοδο Νοεμβρίου – Μαρτίου.

Ζιζανιοκτονία : Συνήθως γίνεται με μηχανική κατεργασία του εδάφους ή με την χρήση των κατάλληλων ζιζανιοκτόνων.

Άρδευση : Γίνεται από τα τέλη της ανοίξεως αλλά κυρίως κατά τους

καλοκαιρινούς. Δεν πρέπει να υπάρχει έλλειψη υγρασίας στο έδαφος, αν και η φιστικιά αντέχει στην ξηρασία, εφόσον θέλουμε να αποφύγουμε την εκδήλωση της παρενιαιοφορίας και να έχουμε καλής ποιότητας καρπούς. Τις μεγαλύτερες ανάγκες σε νερό τις έχει την περίοδο Ιουνίου -Αυγούστου.

Το καλύτερο σύστημα αρδεύσεως είναι το σύστημα με σταγόνες.

Λίπανση : Συνιστάται να γίνεται κάθε χρόνο οργανική λίπανση με 1-2 τόνους το στρέμμα με καλά χωνεμένη κοπριά. Επίσης συνιστάται μία λίπανση άζωτο 2.5-2.8 μον/στρ, φωσφόρο 0.14-0.17 και κάλιο 1-2 κάθε έτος.

Κλάδεμα : Το κλάδεμα για την διαμόρφωση του δέντρου συνίσταται στο κλάδεμα του υπέργειου μέρους των φυτών κατά την φύτευση, σε ύψος 1-1.2 m για δημιουργία 3 ή περισσότερων πλάγιων βλαστών επί του κορμού, ώστε να σχηματισθεί ένα ανοικτό κύπελλο.

Στα ενήλικα δέντρα γίνεται το κλάδεμα καρποφορίας που είναι ένα ελαφρό κλάδεμα επειδή το αυστηρό ευνοεί το μεγάλο ποσοστό κλειστών καρπών.

Τα αρσενικά δένδρα δεν πρέπει να κλαδεύονται ώστε να αποκτήσουν μεγαλύτερο ύψος από τα θηλυκά και να διευκολύνεται η επικονίαση λόγω ύψους. Κλαδεύονται μόνο όταν εμποδίζουν την ανάπτυξη των θηλυκών..

Το κλάδεμα γίνεται αργά το χειμώνα, πριν από την έκπτυξη των οφθαλμών της φιστικιάς.

Εχθροί και ασθένειες

Υπάρχουν πολλά έντομα που προκαλούν ζημιές στις φιστικιές, στα φύλλα αλλά κυρίως στον καρπό. Τα κυριότερα είναι το Ευρύτομο, ο τρωγόκαρπος, διάφορα είδη κοκκοειδών, κ.α

Ασθένειες:

Το καμαροσπόριο. Προσβάλλει τα φύλλα, τους καρπούς και τους βλαστούς. Εάν προσβληθεί το φυτό από αυτόν τον μύκητα δεν υπάρχει καταπολέμηση

Η σεπτόρια. Προσβάλλει τα φύλλα και προκαλεί φυλλόπτωση.

Ασθένειες του εδάφους. Παρατηρούνται σε υγρά εδάφη. Μπορεί να προέρχονται από τους μύκητες, Verticillium, Fusarium, Armillaria, Roselinia, κ.α

Βοτρύτιδα, κα

Ωρίμανση

Συνήθως οι καρποί δεν ωριμάζουν όλοι μαζί. Οι πρώτοι καρποί εμφανίζονται στις αρχές Αυγούστου. Τα κριτήρια ωριμότητας των καρπών είναι:

η εύκολη αποκόλληση του περικαρπίου τους από το ξυλοποιημένο ενδοκάρπιο
η εύκολη απόσπαση των καρπών με ελαφρύ τίναγμα.

Συγκομιδή

Η συγκομιδή γίνεται από τα τέλη Αυγούστου μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου. Ένα μήνα πριν από την ωρίμανση αρχίζει να χρωματίζεται το περικάρπιο. Ακολουθεί το σχίσσιμο του ενδοκαρπίου ενώ σε ένα ποσοστό φιστικιών το ενδοκάρπιο παραμένει κλειστό, πράγμα που αποτελεί μειονέκτημα. Η συγκομιδή γίνεται σε 2-3 επαναλήψεις. Οι πρώτοι καρποί συγκομίζονται όταν έχει ωριμάσει το 60-70% καρπών. Γίνεται με ράβδισμα ή τίναγμα των δένδρων και στη συνέχεια άπλωμα σε δροσερό μέρος. Το άπλωμα διαρκεί το πολύ 10-12 ώρες και στη συνέχεια γίνεται η αποφλοίωση. Η αποφλοίωση γίνεται με ειδικό μηχάνημα (με παρουσία νερού) που απομακρύνει το μαλακό περικάρπιο των καρπών. Το καθαρισμένο φιστίκι πέφτει σε δοχείο με νερό, ώστε να απομακρύνονται τα κούφια, ενώ τα γεμάτα απλώνονται στον ήλιο ή σε ξηραντήρια για ξήρανση. Η αποξήρανση γίνεται μέχρι η υγρασία των σπόρων πέσει στο 5-6%.

Αποθήκευση : Πρέπει να γίνεται απολύμανση της αποθήκης με ένα απολυμαντικό ή με ένα εντομοκτόνο για της αποφυγή προσβολής από έντομα. Τα φιστίκια μπορούν να συντηρηθούν για περισσότερο από ένα σε θερμοκρασία περιβάλλοντος $\theta = -10$ έως $+10^{\circ}\text{C}$ και σχετική υγρασία 65%.

Αποδόσεις : Οι φιστικιές για εισέλθουν σε πλήρη παραγωγή απαιτούνται 8-10 έτη. Μία καλή παραγωγή κυμαίνεται μεταξύ 6-10 kg ξηρά φιστίκια/δένδρο. Έχει παρατηρηθεί ότι δέντρα ηλικίας μεγαλύτερης των 14 ετών μπορεί να δώσουν και 15kg/δένδρο, ενώ τα δέντρα που έχουν ηλικία μικρότερη των 6 ετών συνήθως δίνουν 1-2 kg/δένδρο.

Το βάρος των ξηρών καρπών σε σχέση με τα νωπά και αναποφλοιώτα φιστίκια είναι 1:2.5 δηλαδή το 40%

Το ποσοστό της ψίχας των ξηρών καρπών φθάνει το 50-55%

Η απόδοση σε ξηρά φιστίκια/δένδρο επηρεάζεται από: την ποικιλία, το υποκείμενο, τη γονιμότητα του εδάφους, την εξασφάλιση καλής επικονίασης, τις κατάλληλες καλλιεργητικές φροντίδες κ.α.

Χρήση φιστικιών :Η μεγαλύτερη διάθεση των φιστικιών στο εμπόριο γίνεται με το κέλυφος, αλλά θα τα βρούμε σαν αλατισμένα και ψημένα. Σαν ψίχα χρησιμοποιείται κυρίως στη ζαχαροπλαστική (παγωτά, πάστες, μαντολάτα κλπ.) και στην αλλαντοποιία (μορταδέλες, πηχτές).

Ψήσιμο φιστικιών :Η διαδικασία του ψήσιματος των φιστικιών έχει ως εξής: Γίνεται ένα ζέσταμα των φιστικιών στο φούρνο για 15' και σε θερμοκρασία 70οC. Στην συνέχεια γίνεται εμβάπτιση των φιστικιών σε άλμη περιεκτικότητας (8-12%). Το διάλυμα αυτό περιέχει κιτρικό οξύ(0.5%) για 15 λεπτά. Στην συνέχεια γίνεται η απομάκρυνση της άλμης και φούρνισμα των φιστικιών επάνω σε λαμαρίνες σε φούρνο. Γίνεται ένα ανακάτωμα των φιστικιών κάθε 5 λεπτά. Η θερμοκρασία του φούρνου είναι 180οC και το ψήσιμο διαρκεί 30 λεπτά.

Τα φιστίκια και η υγεία του ανθρώπου

Τα φιστίκια Αιγίνης είναι ξηροί καρποί πολύ ωφέλιμοι για τον ανθρώπινο οργανισμό επειδή έχουν πάρα πολλές χρήσιμες θρεπτικές ουσίες. Πολύ μεγάλη είναι η περιεκτικότητά τους σε βιταμίνες όπως είναι η νιασίνη και το φολλικό οξύ.

Τα φιστίκια κάνουν καλό στην καρδιά μας, καθώς περιέχουν έναν ιδανικό συνδυασμό συστατικών που συμβάλλουν στη μείωση της χοληστερίνης και αποτρέπουν τη δημιουργία αρτηριοσκλήρυνσης. Τα συστατικά αυτά είναι οι φυτικές στερόλες, η βιταμίνη Β6, οι φυτικές ίνες και τα αντιοξειδωτικά.

Είναι ξηροί καρποί με τις λιγότερες θερμίδες αφού μια χούφτα φιστικιών αποδίδει 170 θερμίδες, δηλαδή όσο δύο μικρά φρούτα.

Περιέχουν τα λιγότερα λιπαρά σε σχέση με τους υπόλοιπους ξηρούς καρπούς, το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων είναι ωφέλιμα μονοακόρεστα λιπαρά οξέα.

Περιέχουν μεγάλες ποσότητες αντιοξειδωτικών, τις περισσότερες από οποιονδήποτε άλλο ξηρό καρπό.

Περιέχουν βιταμίνη Β6, η οποία είναι απαραίτητη για την καλή υγεία του οργανισμού και την καλή λειτουργία του μεταβολισμού μας.

Αποτελούν την πλουσιότερη πηγή φυτικών ινών στους ξηρούς καρπούς. Οι φυτικές ίνες συμβάλλουν στην καλή λειτουργία του γαστρεντερικού μας συστήματος, στη μείωση της χοληστερίνης και στην καλύτερη ρύθμιση των επιπέδων του σακχάρου στο αίμα.

Περιέχουν περισσότερες φυτικές στερόλες από κάθε άλλο ξηρό καρπό. Οι φυτικές στερόλες συμβάλλουν στη μείωση της χοληστερίνης, προστατεύοντας την καρδιά μας από την εμφάνιση καρδιαγγειακών νοσημάτων

Περιέχουν μαγγάνιο και μαγνήσιο, απαραίτητα για την καλή λειτουργία του

μεταβολισμού μας, και ωφελούν ιδιαίτερα σε άτομα με έντονη καθημερινή δραστηριότητα, όπως αθλητές, εργαζόμενοι, μαθητές κ.λπ.

Η εμπορία του φιστικιού Αιγίνης

Το 2006 η παγκόσμια παραγωγή φιστικιού Αιγίνης ήταν 382.000 μετρικοί τόνοι, εκ των οποίων το Ιράν παρήγαγε 190000 τόνους, οι ΗΠΑ 95.000 και η Τουρκία 90000 τόνους. Η συνολική παραγωγή των φιστικιών Αιγίνης στην Ελλάδα κυμαίνεται συνήθως στους 8000-10000 τόνους ετησίως. Την περασμένη χρονιά ήταν μειωμένη λόγω κλιματολογικών συνθηκών ενώ παρουσιάσθηκε ένα μεγάλο ποσοστό από κλειστά φιστίκια, που προήλθε από τις χαμηλές θερμοκρασίες της άνοιξης.

Σύμφωνα με στοιχεία με τα στοιχεία της Κλαδικής μελέτης για τους ξηρούς καρπούς (2009) η κατανάλωση ξηρών καρπών σημείωσε αύξηση την περίοδο, 1994-2008 με μέσο ρυθμό αύξησης 4,0%. Το 2008 τα φιστίκια Αιγίνης κάλυψαν το 12,2% της κατανάλωσης ξηρών καρπών στη χώρα μας. Το ύψος των εισαγωγών σε φιστίκια ανέρχεται περίπου σε 2,5-3000 τόνους με κυριότερη χώρα εισαγωγής τις ΗΠΑ, ενώ γίνονται εξαγωγές 1000-1300 τόνων ετησίως κυρίως σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι τιμές παραγωγού που επικρατούν στα ανοιχτά φιστίκια είναι 7,5 -10€ το κιλό, ενώ των κλειστών έχει 3-4€ το κιλό. Στην λιανική οι τιμές που επικρατούν είναι 13,5- 14€ το κιλό. Υπολογίζεται ότι από ένα στρέμμα φιστικιών Αιγίνης η ακαθάριστη πρόσοδος είναι 1500-2000€/ στρέμμα δηλαδή μπορεί να δίνει 800-1300€ το στρέμμα καθαρό κέρδος..

Η φιστικιά καλλιεργείται σε πολλά μέρη της Ελλάδος και η εμπορία των καρπών γίνεται από συνεταιρισμούς αλλά και ιδιωτικές επιχειρήσεις ξηρών καρπών.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Φιστικοπαραγωγών Αιγίνης περιλαμβάνει 350 μέλη με μία μέση συνολική παραγωγή που κυμαίνεται ανάλογα με την χρονιά από-200- 700 τόνους. Ο συνεταιρισμός αυτός το φιστίκι που παράγει είναι ΠΟΠ και πετυχαίνει πολύ καλές τιμές λόγω της τυποποίησης και συσκευασίας.

Ο Συνεταιρισμός Μαρκοπούλου επίσης παράγει και εμπορεύεται το φιστίκι σαν προϊόν ΠΟΠ.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Φιστικοπαραγωγών Φλώρινας εφαρμόζει αυστηρούς κανόνες από την παραλαβή μέχρι την εμπορία για να διασφαλίσει την καλή φήμη του προϊόντος.

Επίσης ο Συνεταιρισμός Μάκρης Φθιώτιδας είναι επίσης ένας δραστήριος συνεταιρισμός που δραστηριοποιείται στην παραγωγή και εμπορία του φιστικιού Αιγίνης σαν προϊόν ΠΟΠ.

Επίσης στον τομέα της εμπορίας του φιστικιού Αιγίνης δραστηριοποιούνται και πολλές εμπορικές επιχειρήσεις εκ των οποίων οι περισσότερες είναι μικρές

επιχειρήσεις.

Κάσσανδρος Γάτσιος

Γεωπόνος-Σύμβουλος Επιχειρήσεων

Εταιρεία SYMAGRO

Επιστημονικό &Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου

6944846475

26510 07653

FAX: 26510 07674

info@symagro.com

Πηγή: back-to-nature.gr